

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 241
din data de 25.05.2023

Dosar nr. 397/2022

Petiția nr. 4252/17.06.2022

Petent:

Parte reclamată: UAT Sâncrăieni

Obiect: editarea lunară a publicației „Csikszentkiralyi Hirmondo”, exclusiv în limba maghiară

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

UAT Sâncrăieni cu sediul în Sâncrăieni nr. 522, jud. Harghita, e-mail: primaria@sanraieni.ro

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

4. Prin adresa înregistrată sub nr. 4252/21.07.2022 a fost citat petentul iar prin adresa înregistrată sub nr. 5079/21.07.2022 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu în data de 30.08.2022.

5. Procedură legal îndeplinită.

6. Prin adresa înregistrată sub nr. 5771/23.08.2022 partea reclamată depune punct de vedere, care este comunicat petentului prin adresa înregistrată sub nr. 6048/05.09.2022.

7. Petentul depune concluzii scrise prin adresa înregistrată sub nr. 6584/22.09.2022.

III. Susținerile părților

Sușinerile petentului

8. Prin petiția înregistrată sub nr. 1481/23.02.2023 petentul ne supune atenției faptul că Primăria și Consiliul Local al comunei Sâncrăieni din județul Harghita editează, exclusiv în limba maghiară, publicația lunară „Csíkszentkiralyi Hirmondo”, fapt ce constituie o discriminare la adresa oricărui cetățean român necunoscător al limbii maghiare.

9. Deși este publicația oficială a Primăriei și Consiliului Local al comunei Sâncrăieni și este promovată pe pagina oficială de internet a instituției publice <https://sanraieni.ro/>, aceasta este redactată exclusiv în limba maghiară. Pe site-ul <https://sanraieni.ro/ro/page/208/2022> se regăsesc, în format electronic, toate numerele acestei publicații, pe anii 2021 și 2022.

10. Pe prima pagina a publicației în cauză apare mențiunea în limba maghiară „Csíkszentkirály Önkormányzatának havi tájékoztatója” care se traduce în limba română prin „Buletin informativ lunar al Consiliului Local Sâncrăieni”.

11. Se depun înscrișuri.

Sușinerile părții reclamate

12. Prin punctul de vedere înregistrat sub nr. 5771/23.08.2022, partea reclamată susține că, în conformitate cu ultimele date statistice, comuna Sâncrăieni are o populație de 2634 de locuitori, care este evidențiată din punct de vedere al etniei astfel: 93,72% maghiari, 1,27% români, 4,99% rromi, 0,02% etnie nedeclarată, motiv pentru care publicația locală apare în limba maghiară. Se menționează faptul că cetățenii de etnie română care au domiciliul în comună cunosc și limba maghiară.

13. Fiind o publicație locală, exclusiv pentru locuitorii comunei, nu s-a considerat necesară apariția acesteia și în altă limbă. Mai mult, la primărie nu a fost înregistrată nicio solicitare de apariție a publicației locale „Csíkszentkiralyi Hirmondo” în limba română.

14. Se arată că toate informațiile publice apar în principal în limba română, atât pe site-ul instituției cât și la sediul ei.

IV. Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

15. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

✓ Constituția României

Art. 1 (3) „România este stat de drept, democratic și social în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

Art. 4 (2) „România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Art. 13. „În România, limba oficială este limba română.”

Art. 16 – Egalitatea în drepturi

”(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.”

✓ **Codul administrativ – Legea 54/2019**

Art. 195 Limba oficială și folosirea limbii minorităților naționale:

„(1) În raporturile dintre cetățeni și autoritățile administrației publice locale se folosește limba română.

(2) În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, stabilit la ultimul recensământ, în raporturile lor cu autoritățile administrației publice locale, cu aparatul de specialitate și organismele subordonate acestora, aceștia se pot adresa, oral sau în scris, și în limba minorității naționale respective și primesc răspunsul atât în limba română, cât și în limba minorității naționale respective.

(3) În scopul exercitării dreptului prevăzut la alin. (2), autoritățile publice și entitățile prevăzute la art. 94 au obligația să pună la dispoziția cetățenilor aparținând unei minorități naționale formulare și texte administrative de uz curent în format bilingv, respectiv în limba română și în limba minorității naționale.

(4) Lista formularelor și a tipurilor de texte administrative de uz curent, care se utilizează conform alin. (3), se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Departamentului pentru Relații Interetnice elaborată în colaborare cu Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, cu avizul ministerelor cu atribuții în domeniul administrației publice, finanțe publice și afaceri interne.

(5) În condițiile prevăzute la alin. (2), în posturile care au atribuții privind relații cu publicul sunt încadrate și persoane care cunosc limba minorității naționale respective.

(6) Autoritățile administrației publice locale asigură inscripționarea denumirii localităților și a instituțiilor publice de sub autoritatea lor, precum și afișarea anunțurilor de interes public atât în limba română, cât și în limba minorității naționale respective, în condițiile prevăzute la alin. (2).

(7) Actele oficiale se întocmesc în mod obligatoriu în limba română, sub sancțiunea nulității.”

✓ **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată:**

Art. 2 *”(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

Art. 10 *„Conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (...) h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”*

✓ **Ordinul nr.144/2008 privind aprobarea Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicat în Monitorul Oficial nr. 348 din 6 mai 2008**

V. Principiile de analiză

16. Curtea Constituțională statuat în mod constat că *„principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”*.¹

17. Curtea Constituțională a reținut că principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituția României nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă:

- la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,
- la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat² în această situație.

18. În cazul discriminării substanțiale sau de facto, atunci când se tratează într-o manieră identică două sau mai multe persoane sau situații care sunt în fapt diferite, Curtea Constituțională a arătat că tratarea diferită a unor probleme ce țin de inegalitate nu este numai permisă, ci chiar cerută. Principiul egalității nu înseamnă uniformitate așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit.

19. Suntem în prezența discriminării directe atunci când o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria ”criteriului protejat”.

20. Natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată hotărâtor de existența unui criteriu, ceea ce presupune o relație de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul invocat în

¹ Decizia nr. 349/2001, M.Of. nr. 240/2002

² Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

situația persoanei care se consideră discriminată. Art. 2 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, nu conține o listă exhaustivă a criteriilor de discriminare deoarece criteriile *expressis verbis* enumerate de lege sunt completate cu sintagma „*sau orice alt criteriu*” ceea ce, practic, oferă posibilitatea reținerii și a altor criterii nespecificate de lege, în săvârșirea unei fapte de discriminare. Condiția criteriului ca mobil determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca element care este concretizat, materializat, care constituie cauza actului sau faptei de discriminare și care, în situația inexistenței sau, după caz, a îndeplinirii condiției criteriului, nu ar determina săvârșirea discriminării.

21. De asemenea, o faptă poate fi considerată faptă de discriminare dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratate internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională.

22. În anumite situații legislația europeană și cea a României prevede posibilitatea justificării obiective a unei fapte de diferențiere. Justificare obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare. În analiza scopului legitim, trebuie analizată existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere. În analiza metodei adecvate și necesare, trebuie analizat dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere. În hotărârea dată în cazul Thlimmenos împotriva Greciei din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că *„dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”*.

VI. Aplicarea principiilor la spetă.

Motivele de fapt și de drept

23. În fapt, Colegiul Director analizează sesizarea formulată privind săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare, fiind reclamat faptul că Primăria și Consiliul Local al comunei Sâncrăieni, jud. Harghita editează, exclusiv în limba maghiară, publicația lunară *„Csikszentkiralyi Hirmondo”*.

24. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată. Astfel, Colegiul director analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată², cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum

este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

25. Potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, prin discriminare se înțelege acel tratament diferențiat ce are la bază un criteriu, dintre cele prevăzute în lege, și care are drept scop sau efect un tratament injust raportat la o speță dată.

26. Colegiul director analizează dacă în cazul semnalat de către petent se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare.

27. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoge sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;

b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. (1) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;

c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege.

28. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. (1) din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. 137/2000. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2 alin.(1) deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2 alin.(1) trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit din cauză apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată anterior, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

29. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile.

30. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale, *ipso facto* și constituind mobilul principal al actului sau faptului discriminatoriu. În situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Natura discriminării, sub aspectul

ei constitutiv, decurge din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit indus și criteriul interzis de lege.

31. Criteriul reținut în prezenta speță este cel al limbii.

32. Colegiul director constată că au fost întrunite elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, întrucât a fost atins dreptul la informare al unei persoane aflată într-o poziție similară cu petentul prin limitarea acesteia la informații de interes public, pe baza criteriului limbii utilizate în publicația lunară.

33. Suntem în prezența unei excluderi pe bază criteriului limbii, care are drept scop restrângerea drepturilor cetățenilor români.

34. Analizând prevederile legale, obligativitatea traducerii și în limba română a publicațiilor exclusiv în limba maghiară este certă prin raportare la prevederile constituționale care consacră limba oficială ca fiind limba română, Codul administrativ precum și prevederile O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

35. Colegiul director consideră că este dreptul oricărei minorități naționale de a-și exprima identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, dar acest drept nu justifică și nu poate fi folosit ca argument pentru a nu fi respectate alte drepturi legale ale tuturor cetățenilor, și anume dreptul la egalitate, la liber acces la informații cu caracter public, la nediscriminare.

36. Colegiul director se pronunță în sensul utilității găsirii și aplicării celor mai bune măsuri care să conducă la respectarea tuturor drepturilor garantate de Constituția României și de celelalte prevederi legale, cu mențiunea că acestea nu se exclud unele pe altele, ci trebuie respectate și aplicate în mod unitar de către toți cetățenii României și de instituțiile statului.

37. Colegiul director reține că în cazul semnalat de petent lipsa asigurării bilingve a traducerii tuturor informațiilor de interes public prezente în publicația lunară „*Csikszentkiralyi Hirmondo*” reprezintă o faptă de discriminare, încălcându-se dreptul legal de a oferi posibilitatea accesului tuturor cetățenilor la informații cu caracter public.

38. În consecință, Colegiul director constată că aspectele sesizate constituie fapte de discriminare potrivit **art. 2, alin. (1) și art. 10 lit. h) din O.G. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

39. De asemenea, Colegiul director apreciază că, în cauză, sunt elemente care să probeze faptele de discriminare de care este acuzată partea reclamată și care să conducă la angajarea răspunderii contravenționale, în consecință, dispune sancționarea părții reclamate cu *amendă contravențională în cuantum de 2.000 lei*, potrivit art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, coroborat cu art. 8 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art.20 alin.(2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și

completările ulterioare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor **art. 2 alin. (1) și art. 10 lit. h)**, din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;

2. Aplicarea amenzii contravenționale în cuantum de 2.000 lei Unității Administrativ Teritoriale Comuna Sâncrăieni, Județul Harghita, prin Primar în funcție, potrivit **art. 2 alin.(11) și art. 26 alin. (1) din O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată coroborat cu **art. 8 din O.G. nr. 2/2001** privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Administrația Județeană a Finanțelor Publice Harghita conform Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin (10) al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile de la comunicare, la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședința de deliberări au fost:

BABUȘ RADU – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN – Membru

RAIU CATALIN VALENTIN – Membru

*Data redactării: 25.05.2023
Redactată și motivată R.B./F.L.I.*

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu

